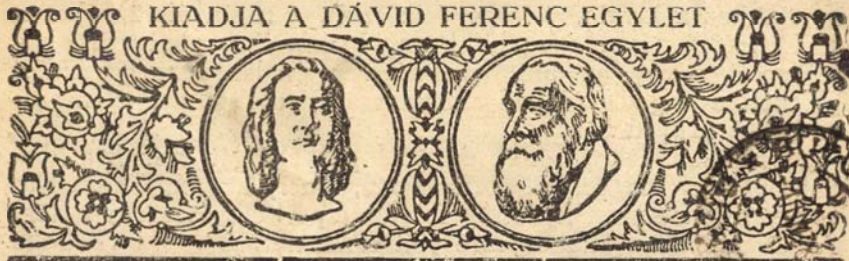

UNTÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSOS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: DR. BOROS GYÖRGY.

Dr. Gow Henrik
1861-1938.

io. Dl. Kováts Moise urnak
 București Sos Viilor i26.Pavilonul
 "A."D.F.C. RR. Scara A et l-a.

Dr. Gow Henrik
1861—1938.

Ahoz a kiváló, jelesen felkészült, puritán életű, ékesen szóló, írói vénával megáldott angol unitárius papi gárdához tartozott, amely az unitárius névnek általános megbecsülést szerzett a szigetországban a múlt század utolsó s a jelen század első negyedében.

Politikai felfogásának erkölcsi gazdagságát annak a liberális pártnak nagy szelleme színezte, amely az angol unitáriusok vezetőit eszmei közösség folytán e párt élharcosaivá tették. Az irodalomban Shakespeare volt eszménye.

Teológiájának mélységében kedvenc tantárgya: az Újtestamentum tengerszeme csillogott. Életének szabadórát a természetjárás avatta ünneppé. Előadásait a lélek melege sugározta a tanulók szívébe. Lelkészi szolgálatait a nemes puritán hagyományok komor fensége s egyszerűsége tette patinássá. Került minden zajt, csillogást, hirverést. Amikor az angol rádió az első unitárius istentisztelet tartására őt kérte fel, komolyan tépelődött, nem jelent e megalkuvást szereplése elvi, felfogása rovására.

Papi családból származott. Pályáját tanulmányai végeztével, mint missziós lelkész a szegények közti munkával kezdte. 7 évig volt liverpooli, londoni szegény-negyedekben missziós lelkész. Csak aki valaha személyesen tekinthetett be világvárosok szegény-negyedeinek döbbenetes mélységeibe, az tudja megmondani, mit jelent 7 évi ilyen önként vállalt munkának a keresztje. 9 évig a leicester-i tekintélyes gyülekezet papja volt. Innen hívták meg egyik legelőkelőbb unitárius eklézsia, a londoni Rosslyn Hill papjának. 19 évi áldásos munkával gyülekezetét felvirágoztatta s a 38 londoni unitárius egyházközség közt elsővé tette.

1921-ben az oxfordi Manchester College újtestamentum tanárának választották, ahol 10 esztendő telt a nevelés szolgálatában.

1923—24-ben a britt és külföldi unitárius társulat elnöke, 1926—28-ban a másik unitárius egyházi szervezet, az ugynevezett nemzeti konferencia elnöke. E két unitárius egyházi szervezetben élvezett bizalom s szeretet folytán döntő befolyást gyakorolt abban az irányban, hogy a csaknem egy évszázadon át kétfelé forgácsolt erők 1929-ben egy egységes angol unitárius egyházban egyesüljenek. Mint társelnök vezette át egy éven keresztül az új szervezetet a kezdet nehézségein.

1931-ben megvált a tanári szolgálattól s egy kedves, tengerparti kicsiny gyülekezet papja volt még 6 esztendeig, amikor végleg nyugalomba vonult. Az elmúlt nyáron az oxfordi nemzetközi szabadelvű konferencia egyik napján elnöki tisztet töl-

ött be. Munkás földi életének ez év áprilisában vetett véget a halál.

Oxfordban két évig volt tanárom, atyai jóakaróm és pártfogóm. Mint a bentlakás igazgatója, minden este velünk étkezett a közös teremben, majd átjött velünk egy pipa dohányra s egy csésze feketére az ifjusági társalgóba. Jelenléte soha nem észleltem. Ugy ült velünk a hosszú asztal mellett, mint apa a családja körében. Egyénisége, mint valami drága áldozat jóillatu füstje, úgy töltötte be körünket. Tennisezett, kirándulásokra, sétákra, színházba jött velünk. Lakására összegyűjtötte az egyetem mindkét nembeli s minden szakbeli unitárius hallgatóit, hogy ismerkedjünk, tudjunk egymásról. S amikor a párolgó tea illatának barátságos légkörében padlóra, szőnyegek-re, párnákra telepedtünk, közénk ült feleségével s a vidám tréfák közben szeméből a gyermeki tisztaság jézusi fénye csillogott.

Engem egy svájci tanulóval együtt angol irodalmi órára rendelt hetenként kétszer feleségéhez, aki közismert író. Mikor már otthonosabban lábaltam az angol nyelv zombékos útvesztői között, londoni volt gyülekezetében egy előkelő családnál helyeztettem el vakációra, hogy e kínai fallal körülbástyázott szentélybe, az angol családi életbe is betekintést nyerjek. Angliai tanulmányaim végeztével pedig egy hónapra Birminghambe a Chamberlain-ek ekleziájába küldött e nagyszabású eklézsia első életének megismerésére.

Hazai egyházunk sorsa iránt mindig élénk érdeklődéssel viseltetett, az unitáriusokról írott történeti művében meleg szeretettel emlékezik meg rólunk.

Földi maradványait ez év ápr. 23-án hamvasztották el a londoni krematóriumban, ahol a gyászszertartást Dr. Hall vezette nagy gyülekezet részvételével.

Amint Dr. Drummond, egyik legjobb barátja írja búcsu soraiban: „azon ritka tehetséggel volt megáldva, hogy mindig jobbnak látott minket, mint amilyenek voltunk s így segített minket, hogy alacsonyabbrendűségünkől fennebb emelkedjünk. Amikor az ilyen életek a láthatatlan világba vonulnak, vallásos örökségünk részeivé válnak. Nemességük által fenntartják a világ szerkezetét s az emberek fiai számára jobb dolgokat tesznek megvalósíthatókká“.

Kövéri Jakab.

Pipei Bálint Mózes.

Pipei Bálint Mózes ny. vasuti őr folyó év május 6-án 75 éves korában rövid szenvedés után Pipea-n elhunyt. Egyházközsége benne egyik jóltevőjét, hűséges építő presbiter gondnokát veszítette el. Szeretett felesége Bálint Katalin és gyermekei Róza Tóth Józsefné és Árpád jegyző fia édes apjukat gyászolják, kiknek a meggyógyító Isten szeretete adjon enyhülést és vigasztalást szívének mély fájdalomára.

Kozma Béla.

Dr. Iván László emlékezete.

A fájdalom még nagyon erős, az elkerülhetetlen végzet, még mindig tulságosan korán érkezett ahoz, hogy kemény vonásokkal meg tudnám rajzolni azt a lélekarcot, mely maradéktalanul jellemezte Iván László lelkésztársunkat. Csak torzóban néhány gondolatot, mely hozzájárul emlékezete idézéséhez.

A középiskola után az egyetem padjaiban érlelődik meg a fiatal tanárjelöltben az elhatározás, hogy katolikus egyháza világa helyett, ott keresi meg lelke békességét, ahol azt teljesen kiélni tudja. Ezzel

Dr. Iván László.

egyidejűleg megkezdi teológiai tanulmányait is cluji akadémiánkon. A teológián lelkészi, az egyetemen középiskolai tanári oklevelet szerzett, egyháza angliai tanulmányutra küldi, azonban nem bírja a nehéz éghajlatot és néhány hét múlva hazatér. Egészsége sohasem állott erős lábbon, de szorgalmas szívósággal képezi tovább magát. A német és a francia teológiai és bölcséleti irodalom jeles ismerője s bölcsészdoktori disszertációja: A misztikus intuíció ez irányu gazdag tanulmányainak szép eredménye. Amikor a budapesti egyházközség

szervezi vallástanító lelkészi állását, erre nyer kinevezést, s ettől az időtől kezdve, — 1927 — életének munkája egybeforrt a magyarországi unitarizmus életével.

A budapesti és pestkörnyéki vallástanítás kifejlesztése érdekében nagy érdemei vannak. Az első és második elemi osztályu növendékek részére tankönyvet írt. Nagy erővel igyekszik a speciális viszonyok között — a szórányoktatásban — a legtöbbet nyújtani. Az ő elgondolásai és vezérkönyvei alapján alakul ki a vasárnapi iskolai, későbbi gyermekistentiszteleti oktatás, mely vasárnaponként is foglalkozott a gyermekekkel, akiket hétköznap csak hetenként egyszer lehetett egybegyűjteni.

A budapesti egyház ifjúsági munkájának minden ágában részt vesz. Alelnöke volt a Brassai Sámuel ifjúsági egyesületnek, s részt vesz 1923-ban a hollandiai Sleenben megtartott első nemzetközi ifjúsági találkozón, melyből a Leyden International Bureau szervezete kialakult. A megalakult cserkészcsapatnak egyik lelkes támogatója, s gyakran elkíséri őket táborozásaikra, hogy ott is közelükben lehessen. A magyarországi konferenciás mozgalomnak lelkésztársaival együtt, egyik elindító lelke, itt tartott, előadásai melyek közül néhány a Keresztény Magvetőben is megjelent, értékei egyházi irodalmunknak. Nagy része van abban a mozgalomban, mely a magyarkuti nyaralótábor felállításához és beszerzéséhez vezetett. Néhány esztendőn keresztül szerkeszti az Unitárius Értesítőt. A lapot teljesen átszervezte, munkatársait telrüssítette, s élénk, egyházi tényezővé tette. Legnagyobb dicsérete ezen a téren az, hogy a lap szerkesztése idején, s azóta is, teljesen meg tud állani a saját lábán s előfizetői támogatásából él meg. Itt megjelent cikkei egyházi életünknek és egyházpolitikai harcainknak sokáig emlékezetes hirdetői maradnak. Az egyházi irodalom szompontjából legjelentősebb dolgozata a Keresztény Magvető hasábjain jelent meg, melyben egyházalapító püspökünk lelkiségét veszi bonckése alá, s erős kritikai érzéssel bírálva eddigi méltatóit, helyét a mai ember lelkivilágban kijelöli. Korunk lelki válságáról irt értekezése a magyar olvasóközönség nagyobb köreiben is érdeklődést ébresztett.

Iván László erős hívő ember volt, hitében a Bibliára támaszkodott. Bátor ember volt, aki nyíltan hirdette azt, ami a lelkében élt. Jó ember volt és mégis nagyon sokat csalódott. Soha senkit sem támadott meg, s mégis rengeteg támadásban volt része. Unitárius ember volt, annak dacára, hogy a tradicionális unitarizmus nem minden vonása volt lélekarcán felfedezhető.

A sors úgy adta, hogy többször volt alkalmam két fiatalon elhunyt nagytehetségű lelkésztársunk betegágya mellett órákat eltöltenem. Balázs Ferenc és Iván László jelentették a harmincas években bontakozó unitárius újraébredésnek két ellentéteiben legszélsőbb pólusát. Amikor a magyarországi kórházakban is hosszú időn át gyógyulást keresett Balázs Ferencsel beszélgettem, akkor az ő útkeresései között mindig ott járt gongolátvilágomban Iván László is, aki megkritizálta a farmeréletet élő lelkészt, s benne a magasabbrendűséget kereste. Balázs Ferenc halálhírére Iván Lászlóval én kellett, hogy közöljem. Szegény Iván László, amikor könnyei letörlése után megszólalt, — súlyosan beteg volt már ő is akkor — azt mondotta, hogy elment az egyik legszélsőbb baloldali pólus, most már nincsen mit keresnie itt a másiknak a jobboldalinak sem. Mind a ketten csendesen megpihentek már annak a földnek a mélyén, melyet olyan nagyon szerettek. Egyházi életünk ér-

tékkrendjében jelentőségüket a történelem majd szépen méltatni fogja. De egy bizonyos, hogy amikor a harmincas évekről irmajdan a jövő krónikása, egymás mellett kell emlegetnie Balázs Ferenc és Iván László munkásságát, akik más és más sikokon ugyan, de egyházi életünk reformálása, öntudatraébredése terén, lélekben és cselekedetben, ma még felbecsülhetetlenül sokat tettek. Áldassék emlékezetük. *Ferencz József.*

Kelemen Lajos a Magy. Tud. Akadémia külső tagja.

Csak nem rég olvastuk a lapokból azt az örömdetes hirt, hogy Kelemen Lajos az E. M. E. és egy. könyvtár éppen nyugalombavonuló tisztviselőjét a Magy. Tud. Akadémia külső tagjává választotta. Ez a kitüntetés nem mindennapi, mert a Tud. Akadémia csak igazán arra érdemes tudósokat választ be a tagjai sorába.

Kelemen Lajos.

Mégis úgy érezzük, hogy Kelemen Lajos ezt a kitüntetést már legalább másfél évtizeddel ezelőtt meg kellett volna nyerje. Azonban jobb későn, mint soha. Kelemen Lajos az Akadémia figyelmét tudásának gazdagságával és odaadó szolgálatkészségével érdemelte ki, mert alig van olyan tudós ezen a világon, aki oly szívesen bocsássa mások rendelkezésére tudásának gazdag tárházát, mint ő.

Az Unitárius Egyház kebelében eddig a következő nagyjaink nyerték el a Magy. Tud. Akadémia tagságát: Dr. Brassai Sámuel, az egyetemes tudós, Bölöni Farkas Sándor a nagy amerikai utazó, Kriza János főképpen mint nyelvész, Kozma Ferenc a Székelyföld kiváló ismerője, Jakab Elek a nagy történet-

tudós, Dr. Jakabházy Zsigmond a kiváló vegyész, egyet. tanár, Dr. Gelei József a szegedi egyetem rektora, természettudós és Kelemen Lajos a nagy történettudós.

Az új akadémiai tagnak igazán megérdemelt kitüntetésalkalmából jó egészséget s hosszú, munkás boldog életet kívánunk.

Szentmártoni Bálint.

— Egy jeles népnevelő nyugalomba vonulása. —

Az emberi művelődés Istennek egyik legáldottabb kincse. Akik ezért a drága kincsnek kibányászásáért küzdenek és munkálnak, a legnemesebb hivatást teljesítik. Az emberek azonban nagyon hajlandók arra, hogy elfelejtkezzenek az igaz munkásokról. A művelődés áldásainak örvend minden lélek, de a szellemi életnek igazi hőseiről ritkán emlékeznek meg. Mi, mint egyház nem engedhetjük meg magunknak azt a fényüzt, hogy elfeledkezünk azokról, kik minden munkájukkal, teljes erejükkel, teljes lelkükkel Isten és embertársaink szolgálatában töltötték el munkás életüket. Most egyházunknak és közművelődésünknek egy ilyen munkásáról, *Szentmártoni Bálint-ról* kívánunk megemlékezni, abból az alkalomból, hogy 40 éves hűséges és sikerekben gazdag népnevelői munkássága után nyugalomba vonul.

Szentmártoni Bálint.

Szentmártoni Bálint Mitresti-ben született, hol atyja Szentmártoni Kálmán lelkész volt. Őt testvére közül Szentmártoni Kálmán a jeles történettudós az I. G. Duca-i főgimnázium volt igazgatója, az U. I. T. jelenlegi főtákará vált ki kiválóan értékes munkásságával.

Korán árvaságra jutott. Tanulmányait Rimeteán és I. G. Ducan végezte. Utóbbi helyen elvégezte a tanítóképző intézetet is. 1896-ban tanítói oklevelet nyert. 1896-ban Buzea-n megválasztották tanítónak. Ebben a külsőleg szerény állásban 40 termékeny munkás esztendő telt el s a jelen évben nyugalomba is vonult.

Mindjárt állásának elfoglalása után daloskört szervez, amelynek természetesen ő nemcsak az indítványozója, hanem karmestere és éltető lelke is. Majd meg fokozatosan ifj. egyesületet, Gazdakört, Fogy. és ért. szövetkezetet, állatbiztosító szövetkezetet, könyvtárt, faiskolát és a faluban a peres ügyek elrendezésére békéltető bíróságot létesített.

Iskolán kívül, mint községi képviselő, közbirtokossági elnök stb. működött.

A közhatalom-változás előtt a murešköri felekezeti tanítók egyesületének alelnöke, jelenleg a murešköri unitárius felekezeti tanítók egyesületének elnöki tisztét tölti be. Fiatalabb korában gyakran találkoztunk a nevével a napilapokban, tanügyi lapokban és az Unitárius Közlönyben is; igen érdekes novelákat, költeményeket, tanügyi és gazdasági tartalmu cikkeket írt. Megírta Mureşmegeye földrajzát s lerajzolta a megye térképét.

Pedagógiai tanfolyamon is vett részt. Az ott nyert diplomájával s-tanári cím is járt, de sohasem használta.

Nyugalomba vonulásával gondoskodik, hogy az anyaföldből nyerje meg azt, amit egy ilyen nemes és hosszas munkásság után a társadalom kellene biztosítson neki.

Ime, néhány rövid és vázlatos sorban egy igazi munkás élet. A nép és egyháza iránti hűséges szeretetet már az anyatejjel szívta magába s ez tette azt, hogy egy munkás élet alatt mindenkor hűségesen szolgált a népnevelés szent ügyét.

Szentmártoni Bálint nyugalomba vonulása után még sokat fog tenni egyházi életünk és művelődésünk érdekében, mert — Istennek hála — még jó erőben van. Adja az Isten, hogy még sokáig működhesen gazdasági és szellemi kulturánk érdekében, melynek eddig olyan lelkes és hűséges munkása volt.

Keresztély Lajos 1850—1938.

30 évig volt tanára annak az iskolának, amelyet mi öregebbek „Kereskedelmi Akadémia” neveztünk. Nemcsak megalakulásánál volt ott ez intézetnek, hanem áldásosan vett részt annak fejlesztésében is, oktatói és nevelői hivatása céltudatos, magas színvonalu betöltésével.

A természettan és vegytan voltak nagy szeretettel és hivatottsággal előadott tárgyai.

Ugy ezeknek tanítását, mint életterheinek s ezek között egy elég hosszú időn keresztül a magánosságnak, hordozását jelentékenyen elősegítette a természet iránti nagy vonzódása és szeretete.

Mint ember, tipikus példája volt a nemesebb veretű, tisztultabb, emelkedettebb vallásosságnak, amelyet nem csupán vallása és temploma iránti szeretetével bizonyított meg, hanem nemes emberi erényekkel; ezek között a baráti és kollégialis

együttérzéssel, emberbecsülő természetével, szigorú, ítélkezésekben részrehajlatlan, még az ellenséget is védelmezni kész, igazságosságával és a pedánságig menő kötelességtudásával.

88 éves korában halt meg, május hó 19-én; temetése május 22-én volt, amelyen a temetési szertartást végző lelkészen kívül, volt tanítványai és tanártársai nevében, érdemeit méltatta Szentkirályi Samu, kereskedelmi liceumi tanár is.

Emléke áldott, nyugalma csendes legyen! Ü. K.

A Baraolt-i Unitárius Egyház templom ügye.

Baraolt-on erdővidék központjában egy unitárius szórványgondozó központ létesült 1936-ban. Azóta a szórványgondozó lelkész Késmárky Miklós, aki tíz községben pásztorolja az unitárius hiveket. Baraolt már több mint 30 éve, úgy szerepelt, mint Racoşul de Sus leányegyház községe, míg 1938-ban a Főhatóság rendelkezése folytán rendes lelkészt kapott és elvált az anyaegyháztól.

Már Kelemen István beszolgáló lelkész idejében szükségét érezték a hivek annak, hogy saját templomuk legyen. A beszolgáló lelkész és lelkes gondnoknőjük: Sebestyén Sándorné vezetése mellett éveken keresztül gyűjtötték a pénzt erre a célra. A pénz, mintegy 35.000 lei, a Racoşul de Sus-i hitelszövetkezetben volt betéve. Azonban konverzió alá esett s így 50% csak 17 év után jut a Baraolt-i egyh. község birtokába.

Késmárky Miklós a nehéz szórványgondozói munka mellett elhatározta, hogy Baraolt-on a már rég óhajtott, kicsiny unitárius templomot és lehetőleg a paplakot is felépíti.

Ebből a célból kifolyólag 1937 év tavaszán elindult hivei és felesége Késmárky Miklósné sz. Barlabás Ibolyka kíséretében különböző unitárius egyh. községbe, ahol prédikált és azután felkereste az unitárius hittestvéreket otthonukban és gyűjtött. Minden egyházközségben igazi testvéri szeretettel fogadták és segítettek munkájában és gyűjtésében, úgy az egyházközségek vezetői, mint hivei. Így gyűlt össze az alábbi összeg: Hoghiz 1052 L, 2. Belini 3293 L, 3. Calnic 1012 L, 4. Arcuş 3261 L, 5. Valea-Crişului 1200 L, 6. Racoşul de sus 6699 L, 7. Braşov 5225 L, 8. Vârghiş 2099 L. Br, Dániel Ferenc 1000 L, 9. Turda 4985 L, 10. Cluj 6377 L, 11. Aita-Mare 5500 L, Dr. Ferenczy Géza 5000 L, 12. Colteşti 1884 L, 13. Iara 2335 L, 14. Pietroasa 960 L, 15. Moldovăneşti 1963 L, 16. Corneşti 1278 L, 17. Tureni 809 L, 18. Cheia 1635 L, 19. Bădeni 2852 L, 20. Văleni 2800 L, 21. Plăieşti 3600 L, 22. Dopca 1101 L, 23. Racoşul de jos 821 L, 24. Telişoara (Baraolt szórványa) 740 L, 25. Rimetea 650 L, 26. Diciosânmartin 2186 L, 27. Seuca 400 L,

Ezenkívül még adományozott a Baraolt-i Erdőbirtokosság 5000 L, és a Baraolt-i Unitárius Nőszövetség 30.000 Leit.

A Baraolt-i Unitárius Nőszövetség csak két éve áll fenn. Késmárky Miklós lelkész indítványára alakult meg Danér Istvánné elnöklete alatt. Később e tisztet Késmárky Miklósné tiszteletes asszony töltötte be. Ez a parányi kis Nőszövetség csodálatos eredményeket mutatott fel két év alatt. Alig van 15 tagja, de mindeniket szent hitünk iránti lelkesedés tölti el. Több összejövetelt, vallásos estélyt, bibliaórát, Dávid Ferenc ünnepelet tartott. Ezenkívül négyizben rendezett táncmulatságot, mindannyiszor szép erkölcsi és anyagi sikerrel. Nagy szerencse az is, hogy a baraolti kicsiny unitárius egyházközség megnyerte a többi kisebbségi egyházak szimpatiaját s így minden munkában felekezeti különbség nélkül segítséget kap.

Ennyit tudunk írni röviden a baraolti unitárius templom ügyéről. A munka megindult. Az eredmény nagyon szép, de korántsem elég ahhoz, hogy a feltett cél teljesüljön. Még sok áldozatra van szükség, azért e lap soraiban kérjük azokat, akik e szent ügyet támogatni akarják, szíveskedjenek adományaikat az alábbi címre küldeni: Parochia Unitariană Baraolt. Jud. Treiscaune. Azokra pedig, akik már áldozatokat hoztak bármilyen formában, meleg köszönete mellett Isten áldását kéri

a Baraolt-i Unitárius Egyház Vezetősége.

Az oxfordi „csoport - mozgalom“ eszméi.

E mozgalom megteremtője Frank Buchman schweitzzi származású evangélikus lelkész. Nem külön felekezet, hanem a felekezetekben a vallásos elmélyedés, az Istenhöz-térés és Istennel való állandó megmaradás gyakorlása. Alapelvei a következőkben foglalhatók össze: *A föltétlen becsületesség, föltétlen tisztaság, föltétlen önzetlenség és föltétlen szeretet.*

Hogy a világ örvendező, bűneitől megszabadult, Istentől vezetett emberekből álljon, tudjon Istenre hallgatni és az Ő akaratának engedelmeskedni.

Olyan világ legyen, amelyben minden nő, férfi, ifju és leány egy közös érdekért dolgozik, mely méltó arra, hogy érte meghaljon, de éljen is; ez a cél: a világot Jézus számára meghódítani. Látjuk, hogy az emberi tervek mind megbuknak. Miért nem próbáljuk meg Isten terveit is végre? Nehéz lépés, de meg kell tenni, mert különben elkerülhetetlen a világháború.

Ha megnézünk egy ujságot, csupa problémát olvasunk, de Jézusnak minden problémára van megoldása.

Minden, minden Istentől van s ezért neki is kell mindent

ajándékozni. Nemcsak a pénzt, hanem egészséget, időnket, hibáinkat, bűneinket, munkánkat, gondolatainkat, szóval mindent, amivel bírunk.

Ha mindenki igazán szeretné felebarátját, akkor megszűnne minden gazdasági válság, mert ez nem más, mint erkölcsi kérdés. Ha mindenki odaadná a feleslegét, akkor mindenkinek elég jutna. Minden gazdasági kérdésnek ez a gyökere.

Mindenkinek megváltozhatik az élete Isten vezetésére való hallgatás által és e megváltozással olyan erőket nyer, aminek segítségével minden lehetséges. Csak fel kell állani és egy kézmozdulattal meggyújtani a villanyt, akkor világos is lesz.

A mai keresztyének nagyon merevek. Jézus nem volt merev! A zárkózottság is nagy bűn. A Biblia idejében mindenki halhatta Isten szavát. Isten nem változott meg, akkor miért nem halljuk mi is most Őt?

Minden meg nem oldott kérdés valamely elkövetett nagy vagy kisebb bűn következménye s az ember csak a belső megoldhatatlan, kínzó kérdések miatt érez fáradságot.

Ha mindent átadunk Istennek, Istentől mindent sokszorosán visszakapunk. Igaz, nem mint a magunkét, hanem, mint az Ő tulajdonát.

Isten azért teremtett minket, hogy bizonyossá váljék az az igazság, hogy Ő minden megoldhatatlannak látszó kérdést meg tud oldani. Hogy megváltoztassuk a mások életét s hogy egy új nemzedéket és világot építhessünk: az Ő országát.

A félelem egyik legnagyobb bűn. Ebből származik a bizalmatlanság, ellenségeskedés, háboru, gyűlölet, minden más rossz. A bizalom, szeretet és nyugalom minden kérdést megoldana és ez egyetlen megoldás hozná meg a világ békéjét.

Azt sohasem tudhatjuk, hogy Isten előtt mi nagy és kicsi. Ő teremti a betegségkókozó bacillusokat is, melyek óriási hatást válthatnak ki! Nagy önteltség kellene hozzá, ha mi akarók megállapítani, hogy mi a fontos Isten előtt.

Imádkozni nem azt jelenti: a magad szavát hallani. Az imádság ténye ez: csendben lenni, némán maradni és figyelni, míg a könyörgő hallja az Isten szavát.

A csend ideje olyan, mint a telefonbeszélgetés. Nemcsak mi beszélgetünk, hanem hallgatjuk azt is, amit Isten mond nekünk. Amit Ő mondott, azt azonnal meg kell tenni és nem szabad vesztegetni az időt.

Engedelmeskedni Istennek annyi, mint hinni...

Bűn mindaz, ami Istentől és embertársainktól elválaszt? Mi választ el Istentől? Ha nem akarjuk elfogadni, amit Ő ad és ha nem akarjuk átadni, letenni, amit Ő kíván tőlünk... Mi választ el az emberektől? Ha az ellenük elkövetett bántalmat nem akarjuk bevallani és jóvátenni. Bűn minden gyűlölet és bosszúság is!

Péter Rózsika.

Dr. Wilbur: A mi unitárius örökségünk. (*A szabadelvű kereszténység összefoglaló története*). Fordította és kiegészítette: *Szent-Iványi Sándor*. (Cluj, 1937—1938. XVI. bevezetés és tartalom + 430 szövegoldal + 80 oldal kép).

Régóta vártuk, hogy Dr. Wilburnak, a ma legnagyobb unitárius történetírónak fenti című műve megjelenjen. Ez a várakozás most be is teljesült, a jeles könyv megjelent magyarul. A terjedelmes mű alapos átolvasására még nem volt időnk, de gondos és értékes munkának látszik. Az árak az új megrendelőknél: 1. fűzve 150 lej, 2. kötve 180 lej, amatőr példány famentes papíron és diszkötésben 220 lej. Kapható és megrendelhető az Unitárius Iratterjesztőnél (Cluj, Liceul Unitarian). A könyv méltatására még visszatérünk.

Nemes Nagy Mártha: Vád. Egy szép kiállítású költeményes kötet, melyet az ifj. egyetek egyetemes szervezete adott ki. Lapunk 5. sz. 106. lapján a figyelmet felhívta rá Simén Dániel, a szervezetek elnöke, s boldogok vagyunk, a felhívásban nem volt semmi túlzás. A megjelent kötetben sok lelki finomság, vád, panasz, benső őszinte érzelmek jut kifejezésre a mostani időkkel és szokásokkal ellentétben: jó verstechnikával. Olvasóink figyelmébe ajánljuk. Ára: 40 lej. Beszerezhető az ifjúsági szervezetek útján. Megkeresésre mi is szívesen közvetítünk.

Eladó. Körösfői Kriesch Aladár: *A vallásszabadság kihirdetése a turdai országgyűlésen 1868*. Műlap, rámával, teljesen jó állapotban eladó. Az érdeklődőknek kívánatra a szerkesztőség megadja a szükséges felvilágosításokat.

Shakirov Sebestyén hitrokon, orosz festőművész korábban megajándékozta volt a D. F. Egyletet egy festménnyel, melynek tárgya: *Dévavár alkonyatban* s amely eddig az egyházi irodán volt látható. A választmány elhatározta ennek a képnek az eladását. Az érdeklődőknek a titkár megad minden további felvilágosítást.

A jelen évi Ifjúsági Konferencia

Julius hó 1, 2 és 3-án lesz Clujon az unitárius püspökség dísztermében.

Elszállásolásról a rendezőség gondoskodik; napi ellátás közös étkezéssel 30—40 lei lesz. Akik a közös étkezésben részt akarnak venni és elszállásolásra igényt tartanak, ebbeli szándékukat jelentsék be a központi választmánynak **Junius hó 15-ig.** Féljegy elnyerése iránt a választmány a kérést beadta. A Clujról szomszédos Someşeni állomásra fürdő-jeggyel lehet utazni. Ajánlatos ezt a lehetőséget igénybevenni. Részletes programot később küldi szét a rendezőség. Az elszállásolással kapcsolatosan felhívjuk a figyelmet arra, hogy aki könnyebb takarót hoz magával, az az elszállásolást megkönnyíti. **A bejelentéseket kéri a rendezőség Junius 15-ig okvetlen megtenni, mert csak ebben az esetben lehetséges a kifogástalan elrendezés.**

Dalárda-est Hoghizon. A Hoghiz-i Unitárius D. F. E. Dalkör f. évi április hó 18-án (husvét másodnapján) szépen sikerült műsoros táncmulatságot rendezett. Lelkész megnyitó beszéde után Csokonai „Tihanyi echóhoz” című ismert dalát énekelte a vegyeskar, Szilárd János „Megyen a nyáj” című egyfelvonásos palócvirtusát játszották a dalkör műkedvelői, népdalokat énekelt a dalárda, Mahovits Gyula „Csordaeresztés után” c. egyfelvonásos vigjátékát adta elő műkedvelők másik csoportja, majd népdal-egyveleg és lelkész zárószavaival ért véget a változatos és gazdag műsor. Szereplők valamennyien derekasan megállották helyüket, neveiket csupán helyszüke miatt nem közölhetjük. Szindarabok betanítását Fülöp Árpád lelkész és Ferenczy Mózes ifj. énekvezér végezték. A nemrég alakult dalárdával elért siker énekvezér odaadó munkásságának eredménye. A dalkör minden egyes tagját, lelkes vezetőikkel együtt illesse e helyről is elismerés és hála.

Jelenvolt.

Hibaigazítás. Lapunk 5. számának 104. lapján alulról a 14. sorban a kötőke háziasszonyainak sorából kimaradtott a Nőegylet egyik legtevékenyebb tagjának: *Tana Ferencnének* a neve. Ezt a hibát ezennel helyreigazítjuk.

Sz. 222/1938. **Pályázat hirdetési-körlevél**

U. P. az összes lelkészeknek és segédlelkészeknek.

A nyugalomba vonulás folytán megüresedett **diciosánmartini unitárius papi állásra pályázatot hirdetek**. A belső emberek választásáról szóló törvény 13. §. alapján a pályázó köteles a folyamodványhoz csatolni a Teológiai Akadémia végzettségét igazoló bizonyítványt, szolgálati bizonyítványt mindazokról a helyekről, ahol rendes- vagy segédlelkészi minőségben szolgálatot teljesített. Esperesi bizonyítványt arról, hogy a pályázó nem áll fegyelmi vizsgálat vagy ítélet alatt.

A pályázat határideje: **1938 évi június hó 4-ik napja.**

A pályázati kérvényeket a kitűzött határidőig a Tárnava Mică-i esperesi hivatalhoz Seuca, u. p. Diciosánmartin kell beadni. A később érkező folyamodványok nem fogadhatók el.

A papi állás javadalma a díjlevél megállapítása szerint a következő:

1. 5 szoba, konyha, kamara és előszobából álló lakás, gazdasági melléképületekkel s a leltár szerinti gazdasági udvarral, gyümölcsös és veteményes kerttel 1307 □ öl.

2. Tizenegy hold 1548 □ öl szántó a „Tövisközt”, melyből 2 hold kaszálóvá alakítottát.

3. 2 hold szántó az „Egyházseren”.

4. 2 hold kaszáló „Tul a vizen”.

5. Belső telek (Str. Horia) $\frac{1}{4}$ hold gyümölcsössel és ezidőszerint havi 100 lejtv jövedelmező bérházzal.

6. Radnóti uton $\frac{1}{4}$ hold beépítetlen belső.

7. 100 □ öl legelő rész.

8. Hivectől 208 véka (à 20 liter) szemes törökbuza.

9. Hivectől 9,116.—, azaz kilencezerszáztizenhat lej készpénz.

10. Hivectől 26 napszám.

11. 100 mázsa száraz tűzifa (vagy 24 szekér vastag- és 12 szekér alja).

12. 2093 lej földvásárlási alap évi kamatának $\frac{2}{3}$ része.

13. 496 lej dézsmakárpótlási alap évi kamatának $\frac{2}{3}$ része.

csirkv. epemegváltási segélyalpból: bor képében 666 lej,
15. szeptemberben 274 lej, ifjusági napszámváltságban 166 lej.
helyreállított malom szombati vámjának $\frac{2}{3}$ része, ha a malom
16. Az

Jegyzet: a től kiutalandó kongrua.
emelkedik vagy, 10. sz. alattiak a hivek létszáma szerint
Cluj, 1938 év.ken.

1938. május hó 20-án.

Dr. Varga Béla s. k.,
e. főjegyző.

Egy kedves velem.

Cluj városi unitáriusok-
nak május havában igen meglepetés látogatása. Cluj városi unitáriusok-
Snow, aki 1920-ban Metcaves vendégük volt. *Dr. Sidney B.*
saságában meglátogatta az a Witte amerikai hitrokonok tár-
s kerestényi szeretetreméltóság unitárius egyházközségeket,
hagyott hátra, most középúrpól oly feledhetetlen emlékeket
rándult Cluj városába. Itt a régi tja alkalmából 2 napra át-
amely csöndben és meglepetésszerű erőket meglátogatta s
Snow most is az a daliás és végtelen, úgy is távozott. *Dr.*
akit ezelőtt 18 évvel megismertünk volt kedves ember, mint
ezelőtt 18 évvel meglátogatott egyházközségletét küldi a rég,

Pályázat. Unitárius Teológia Akadémiának.

zatot hirdetek az 1938/9 és 1939/40 iskolai évnévében pályá-
az angliai Manchesterben levő teológiai akadémiavonatkozóan
Pályázhatnak szakvizsgát tett lelkész-növendékek ösztöndijra-
löltek. Pályázati határidő 1938 június 15. Pályázón lelkészje-
junius hó folyamán vizsgáznia kell Cicero: De amicitiaz évi
véből, a görögnyelvű Márk ev.-ből s angol nyelvből a mű-
Akad. Igazgatósága előtt. Cluj, 1938 május 21. *Dr. Kiss Elek, dékán.*

Az I. G. Ducai unitárius egyházközség a Főgimnázium
tanulóinak közreműködésével május 8-án, a vasárnap délelőtti
istentisztelet keretében jól sikerült ifjusági napot rendezett. Mű-
sor a következő volt: Imát Mátyus Ferenc VIII. o., egyházi
beszédet Szász Dénes VIII. o. tanulók mondtak. Mécs László
verseiből szavaltak: Biró József VIII. o. és Elekes Domokos
V. o. tanulók. Triót adtak elő: Péterffy Gyula zenetanár (or-
gona), Török László VII. o. (hegedű) és Elekes István VI. o.
tanuló (cselló). Bezáró szavakat mondott Bede Emil s.-lelkész.

Tájékoztató. Felhivom összes lelkésztársaim és unitárius
hiveink figyelmét arra, hogy Găleşti községből nagyon sok ké-
regető cigány jár gyűjtőkönyvekkel faluról-falura, akik külö-
nösen unitárius hitű községekben azt állítják, hogy a Găleşti-i
unitárius templom javára kéregetnek s én biztam meg őket a
gyűjtéssel. A Găleşti-i egyházközség igaz, hogy kijavította tem-
plomát, de a saját hivei támogatásával és én kéregetéssel ez-
ideig senkit sem biztam meg. Ha ilyen kéregető látogatna el
valamelyik községbe, vonják felelősségre és tartóztassák le,
mert itthon nem lehet ellenük eredményesen eljárni. *Kovács*
Domokos lelkész.

